

KULTÚRA A JEJ POSTAVENIE V KULTÚRNOM A KREATÍVNYM PRIEMYSLE

The role of the culture in creative economy

Janka Šúrová¹

¹ *Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica
Email:janka.surel@gmail.com*

Abstrakt: Kultúra utvára identitu národa. Dnešná odborná diskusia sa zameriava na kultúrne a kreatívne odvetvia spájajúce sa do jedného konceptu. Definičné rámce kultúrneho a kreatívneho priemyslu sú rôznorodé a to či sa pozeráme na dané odvetvia z pohľadu umelca, ekonóma alebo politika. Cieľom článku je diskusia o postavení kultúry v kreatívnom a kultúrnom priemysle a vyzdvihnutie pozitívneho vplyvu kultúrnych aktivít na regionálny rozvoj. Analýza domácej a zahraničnej literatúry a európskych a národných dokumentov podpory kultúrneho a kreatívneho priemyslu, nám dá nahliadnuť do súčasného stavu poznania v oblasti podpory kultúrnych aktivít a potreby partnerstva v danom odvetví.

Abstract: Culture creates the nation's identity. Nowadays national politicians and scientists discuss about cultural and creative industries as a part of one common concept; the creative economy, creative industries. Definitions of creative industries or creative economy are various. It depends on approach, view of artist, economist, scientist or politician. The paper discusses the role of the culture in creative economy and emphasizes positive effects of cultural activities for region growth. The literature review gives an insight in the current state of knowledge in the field of support of cultural activities and the need for cooperation and partnership in cultural sector.

Kľúčové slová: kreatívna ekonomika, kultúra, kultúrny a kreatívny priemysel, partnerstvo

Keywords: creative economy, cultural and creative industries, culture, partnership

JEL classification: R58

Úvod

Kultúrny a kreatívny priemysel zohráva dôležitú úlohu z hľadiska rastu a konkurencieschopnosti regiónov v EÚ. Inovácie a tvorba pracovných miest tvoria podstatnú časť stratégie EÚ do roku 2020. Na stratégiu EÚ reaguje Slovenská republika svojim riadiacimi dokumentmi, ktoré pripravujú priaznivé legislatívne a regulačné prostredie pre kreatívnu a inovatívnu ekonomiku. Od roku 2004 v Európe klesá podiel osôb preferujúcich samotnú zárobkovú činnosť pred stálym zamestnaním. Len pre 37% Európanov je podnikanie prvou voľbou, pričom v USA je 51% podnikateľsky orientovaných obyvateľov a na Slovensku je len na úrovni 33% (European Commission, Flash Eurobarometer, 2012). Regionálne politiky jednotlivých členských štátov EÚ sa snažia posilniť vzťah k podnikaniu u širokej verejnosti prostredníctvom prezentovania úspešných príkladov podnikania a motivácie pre vstup do podnikania ako kariérnej voľby. Zároveň cieľom stratégie, komisie Európskeho parlamentu, je zvýšiť konkurencieschopnosť a vývozný potenciál kultúrnych a tvorivých odvetví. V nadväznosti na túto stratégiu, riadiace dokumenty členských krajín primajú opatrenia na vytvorenie podmienok pre podporu týchto odvetví.

Cieľom práce je na základe vymedzenia pojmu kultúrny a kreatívny priemysel, analyzovať postavenie kultúry v danom odvetví, rozpracovať postupy a nástroje podpory subjektov v kultúrnom priemysle, ktoré môžu viesť k postupnej zmene kultúrnej infraštruktúry v Slovenskej republike. K naplneniu cieľa boli použité metódy skúmania, analyticko-syntetická, logicko-historická metóda a induktívno-deduktívna metóda. V práci sú obsiahnuté sekundárne analýzy teórie a výsledky empirických výskumov v zahraničí, praktické aplikácie nástrojov podpory subjektov v kultúrnom priemysle.

1 Postavenie kultúry v kreatívnom priemysle

Medzi najvýznamnejších autorov, ktorí sa zaoberajú problematikou kreatívneho priemyslu patria R. Florida, J. Howkins, J. Hartley, CH. D. Throsby, D. Hesmondhalg. Koncepcia kreatívnych ľudí má aj svojich kritikov medzi ktorých patria J. Peck, S. Krätke, A. Pratt. Definície kreatívneho priemyslu, vychádzajúce z vedeckých poznatkov, si krajiny Európy, Ameriky a Ázie prispôsobujú ich vlastným podmienkam a vychádzajú už z existujúcich modelov a charakteristík. Môžeme poukázať, že rôzne definície kreatívneho priemyslu vychádzajú z existencie štatistík jednotlivých krajín, ktoré sú následne zahrňované do ekonomických ukazovateľov. Na porovnanie možno uviesť definície v pobaltských krajinách Estónsko, Litva a Lotyšsko. Estónsko zaraďuje do kreatívneho priemyslu vizuálne umenie, scénické umenie, hudbu, architektúru, dizajn, film a video, kultúrne dedičstvo, vydavateľstvá, reklamu. V Litve a Lotyšsku do kreatívneho priemyslu patria aj zoológické a botanické záhrady a cestovné agentúry (Východisková koncepcia na podporu KKP na Slovensku, 2011).

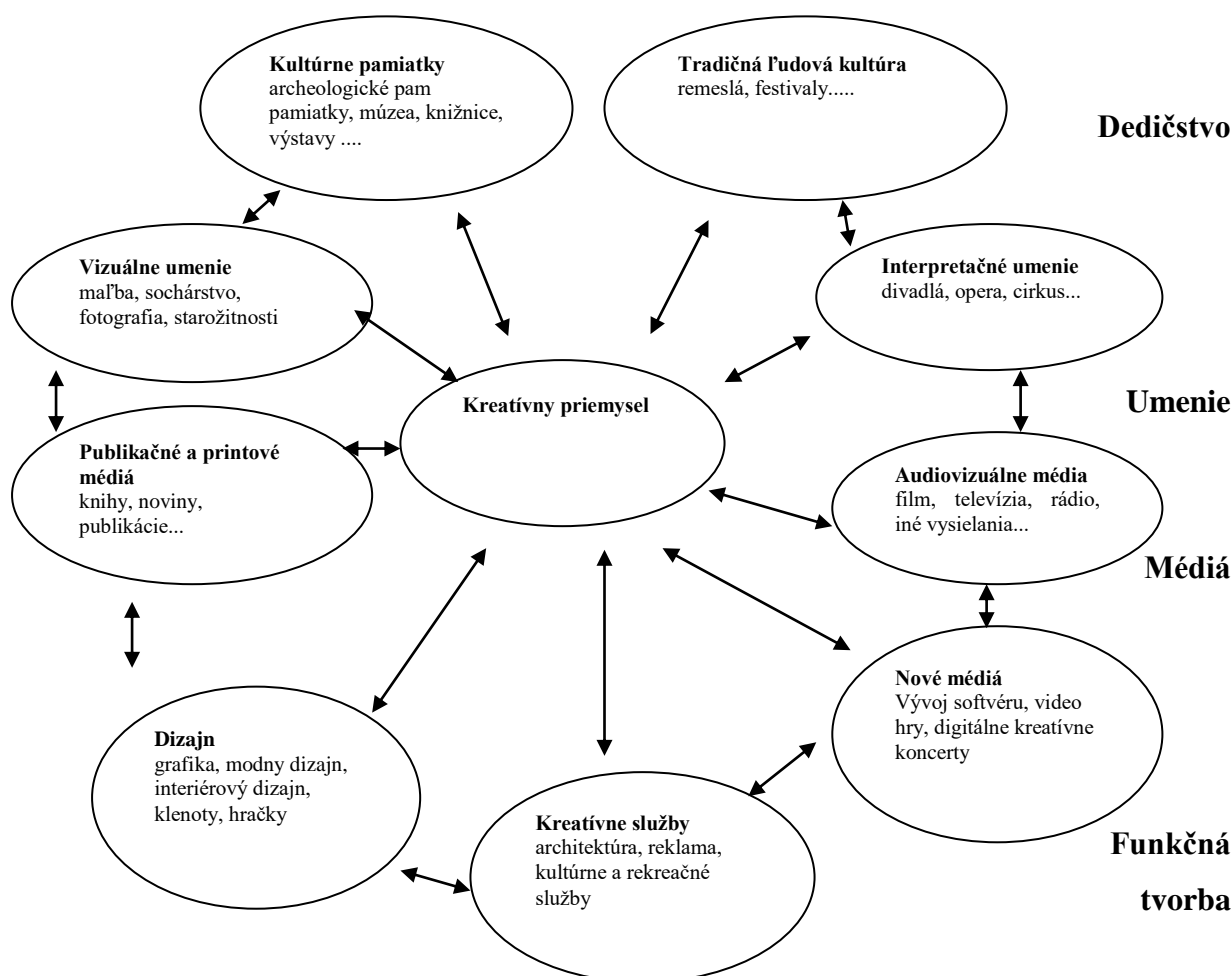
Prvý štát, ktorý inštitucionalizoval a zahrnul do strategických dokumentov kreatívny priemysel bolo Spojené kráľovstvo. Prvá správa o stave kreatívnej ekonomiky v Spojenom kráľovstve bola vypracovaná už v roku 1998. Austrália a Nový Zéland kreatívne odvetvia inštitucionalizovali po roku 1998. Európska únia v súčasnosti vytvára nástroje na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu prostredníctvom programu Creative Europe.

V roku 2011 Ministerstvo kultúry vypracovalo Východiskovú koncepciu na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu na Slovensku, v ktorej charakterizuje kreatívny priemysel. V charakteristike sa uvádza, že kreatívny priemysel je potrebné vnímať ako exploatačný reťazec, ktorý vzniká vytváraním podmienok pre tvorivú činnosť, následne zahŕňa tvorivú činnosť, výrobu, reprodukciu, prezentáciu, reprezentáciu vrátane exportu, uchovávanie, archiváciu a obnovu. Ďalej sa v koncepcii uvádza, že štruktúru kreatívneho priemyslu možno rozdeliť podľa povahy tovarov a služieb na:

- oblasť umenia a kultúry,
- oblasť primárne súvisiacu s využitím kreatívnej činnosti (reklama, dizajn, zábavný priemysel),
- oblasť predaja alebo vytvárania prístupu k tovarom alebo službám z predchádzajúcich oblastí spotrebiteľom (výroba hardvéru, elektronické komunikácie, archivníctvo, informačné služby).

Svetové organizácie ako sú Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru UNESCO (2005) a Svetová organizácia duševného vlastníctva WIPO (2008) zakotvili definíciu kreatívneho priemyslu vo svojich dokumentoch. V správe UNESCO z roku 2008 sa uvádza charakteristika štyroch modelov kreatívneho priemyslu Model britského ministerstva kultúry (UK DCMS), Model symbolického textu, Model koncentrických kruhov, WIPO autorskoprávny model. Jednotlivé modely uvádzame v prílohe 3. Na základe štyroch modelov UNCTAD vytvoril vlastnú definíciu kreatívneho priemyslu, ktorú uvádzame na obrázku 1.

Obrázok 1: Klasifikácia kreatívneho priemyslu podľa UNCTAD

Zdroj: vlastný preklad podľa CREATIVE ECONOMY REPORT 2008. [online] [vid.1. augusta 2016] Dostupné z: <unctad.org/en/docs/ditc20082cer_en.pdf>

Autori organizácie KEA European Affairs, definovali kreatívny priemysel na základe kľúčových prvkov kreatívnej ekonomiky, ktoré vychádzajú z:

- umeleckej kreativity, ktorá predstavuje vytváranie nových myšlienok a nápadov vyjadrených v hudbe, texte, umeleckom diele. v dnešnej ekonomike môžeme vnímať ako kreativitu vo vede, ekonomickú kreativitu, technologickú kreativitu a kultúrnu kreativitu
- vedeckej kreativity, ktorá zahŕňa experimenty a výskum pri riešení problémov
- ekonomickej kreativity, v ktorej kreativita predstavuje dynamický proces a vedie k inováciám technologickým, obchodným, marketingovým.

Kultúrny a kreatívny priemysel v dokumentoch Európskej únie a Slovenskej republiky.

V súčasnosti predstavitelia Európskych krajín uznávajú, že inovácia zahŕňa viac, ako len technologické a vedecké zmeny. Kultúra ponúka príležitosť zavedenia zmien do oblasti netechnologických inovácií pre produkty a služby.

V stanovisku EHSV (Európsky hospodársky a sociálny výbor) na tému „Zelená kniha – Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu“ sa uvádza, že je potrebné si zachovať rozdiel medzi kultúrou a kreativitou. Kreativita podľa výkladu EHSV sa vníma ako konkrétna schopnosť myslieť novátorsky. Ďalej stanovisko upozorňuje, že kreativita sa nesmie zamieňať s pojmom inovácia, ktorá odkazuje na postupy a produkty rozvíjajúce poznatky, techniky a nástroje (Stanovisko EHSV, 2006). Na druhej strane závery Rady EÚ v roku 2010 poukazujú na silné väzby medzi kultúrou, kreativitou a inováciou.

Komisia Európskeho parlamentu v septembri 2012 predstavila prvú stratégiu využitia potenciálu kultúrnych a tvorivých odvetví v EÚ s cieľom podporiť zamestnanosť a rast regiónov. „Podpora kultúrnych a tvorivých odvetví v záujme rastu a zamestnanosti v EÚ“ nadväzuje na Zelenú knihu (uverejnenú v roku 2010) o kultúrnom a tvorivom priemysle podľa dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrneho prejavu z roku 2005. Cieľom novej stratégie komisie je zvýšiť konkurencieschopnosť a vývozný potenciál týchto odvetví. V nadväznosti na túto stratégiu vyzvala EK k prijatiu opatrení na vytvorenie podmienok na rozvoj kultúrnych a tvorivých odvetví.

Kultúrne odvetvia (napr. divadelné umenie, výtvarné umenie, umelecké remeslá, kultúrne dedičstvo, hudba, televízia a rozhlas, festivaly, kiná, múzeá, knižnice), podľa stanoviska Výboru pre regionálny rozvoj (A7-0248/2013) zohrávajú kľúčovú úlohu ako šíritelia inovácií a zasahujú do mnohých odvetví hospodárstva.

Na Slovensku sa podpora kultúrneho a kreatívneho priemyslu zameriava na podporu prostredníctvom štrukturálnych fondov. Značná časť agendy podpory kreatívneho priemyslu v súčasnosti spadá pod Ministerstvo kultúry, ktoré schválilo v roku 2014 strategické dokumenty „Stratégia rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike“, „Akčný plán na roky 2015 – 2017“ a „Stratégiu rozvoja kultúry SR na roky 2014 – 2020“. Pod kompetencie Ministerstva kultúry patrí aj autorský zákon, ktorý bol novelizovaný v roku 2014. Ministerstvo iniciovalo v roku 2014 vznik fondu na podporu umenia ako hlavného finančného zdroja zameraného výlučne na podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu. Vznik fondu je zakotvený v zákone č. 284/2014 Z.z. Kontaktným informačným bodom ako aj administratívnou podporou pre subjekty kreatívneho priemyslu je kancelária Creative Europe Desk Slovensko, ktorá je organizačnou súčasťou Slovenského filmového ústavu. Ministerstvo hospodárstva v roku 2013 iniciovalo vytvoriť prípravnú štúdiu k rozvoju kreatívneho priemyslu pod názvom „Možnosti rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku“. Prípadovú štúdiu vypracovala Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA), v ktorej sa uvádza, že jednou z priorít podporných politík v nasledujúcich rokoch je vytvoriť podmienky na rozvoj kreatívnych činností a zvýšiť podiel kreatívneho priemyslu na tvorbe HDP.

Podpora kultúrneho a kreatívneho priemyslu (KKP) na Slovensku do roku 2020 sa realizuje prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného plánu (IROP) os 3: „Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií“. Výška pripravenej finančnej podpory KKP pre roky 2014 - 2020 činí 270 mil. Eur (zdroje ERDF, ŠR, kofinancovanie) a je určená na podporu vytvorenia nových pracovných miest (Workshop - Model podpory KKP, október 2015).¹

¹ V dokument IROP sa uvádza synergie IROP s komunitárnymi programami Horizont 2020 (oblasť výskumu a inovácií), Erasmus+ (zlepšenie zručností a zamestnateľnosti mladých ľudí a modernizácia vzdelávania, odbornej prípravy a práce s mládežou, mobilita mládeže), COSME (zjednodušenie prístupu MSP k financiám, podpora podnikateľov a ich internacionalizácie a zlepšenie podnikateľského prostredia) a Kreatívna Európa (program určený pre etablované subjekty s minimálne 2 ročnou existenciou). Tento program sa zameriava na podporu kreatívnej produkcie a spolupráce na európskej úrovni. Subjekty podporené a vzniknuté v IROP sa budú môcť ďalej uchádzať o podporu z programu Kreatívna Európa.

Oblasti kultúry v Slovenskej republike.

Vo všeobecnosti sa pod kultúrou rozumie súhrn poznatkov, zvyklostí a úrovne umeleckého a vedeckého rozvoja v určitej epoche či v sociálnej skupine. „Kultúra utvára identitu národa a charakter spoločnosti dovnútra i navonok. Kultúra má základ v slobodnej tvorivosti jednotlivca a spolu s aktivitou kultúrnych skupín vytvára kultúru spoločnosti. Kultúra uchováva hodnoty minulosti a vytvára nové hodnoty súčasnosti“ (Východisková koncepcia na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike). Kultúra v sebe zahŕňa aktivity a činnosti, ktoré možno považovať za komplex služieb, ktoré rozvíjajú účasti a komunikácie jednotlivca, skupín a spoločnosti so vzťahmi zameranými na špecifické kultúrne systémy a podsystémy, s ktorými sa prelínajú (Benčo, Kuvíková a kol. 2011, s. 166).

Kultúra sa vyznačuje mnohopočetnými oblastami (odvetviami), ktoré sa ďalej delia na pododvetvia. V SR môžeme pozorovať nasledujúce oblasti a pododvetvia kultúry: Umenie a štátny jazyk (divadlo, hudba, literatúra, výtvarné umenie štátny jazyk), Média, audiovizia a autorské právo (rozhlas, televízia, periodická tlač, elektronické média, autorské právo), Kultúrne dedičstvo (ochrana pamiatok, múzea a galérie, knižničný systém, výskum a vývoj v rezorte kultúry), Tradičná kultúra a osвета (nehmotné kultúrne dedičstvo, tradičná ľudová kultúra, kultúrno-osvetová činnosť, miestna a regionálna kultúra), Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva, Cirkev a náboženské spoločnosť (<http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva-9.html>)

Ministerstvo kultúry SR zabezpečuje a podieľa sa na vytváraní podmienok pre rozvoj a prezentáciu kultúry vo všetkých uvedených oblastiach kultúry a koordinuje postupy pri zabezpečovaní implementácie štátnej kultúrnej politiky. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky bolo zriadené v roku 1969. Dňa 1. novembra 2010 nadobúda účinnosť zákon č. 403/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ktorým sa mení názov Ministerstva kultúry a cestovného ruchu na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Štatút Ministerstva kultúry bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 832 zo dňa 1. decembra 2010. Podľa Základných ustanovení článku č.1 Štatút Ministerstva kultúry Slovenskej republiky podrobnejšie vymedzuje pôsobnosť a úlohy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ustanovuje zásady činnosti a zásady jeho vnútornej organizácie a vzťahy ministerstva k ostatným ústredným orgánom štátnej správy, iným orgánom a organizáciám, právnickým osobám a fyzickým osobám. Podľa článku č. 4 štatútu Ministerstvo kultúry je ústredným orgánom štátnej správy pre:

- a) štátny jazyk,
- b) ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo,
- c) umenie,
- d) autorské právo a práva súvisiace s autorským právom,
- e) osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu,
- f) prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí,
- g) vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami,
- h) médiá a audioviziu,
- i) kultúrne aktivity zdravotne postihnutých alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

V roku 2013 Ministerstvo kultúry začalo realizovať projekt Stratégie rozvoja kultúry na roky 2014 - 2020. Cieľom projektu bolo vytvoriť rámcovú stratégiu rozvoja kultúry do roku 2020. Podkladom pre spracovanie stratégie bola Analýza stavu kultúry na Slovensku, v tabuľke č.1 uvádzame stručne opísané silné a slabé stránky kultúry na Slovensku.

Tabuľka 1: Analýza stavu kultúry na Slovensku

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Bohaté a rozmanité kultúrne dedičstvo • Široká sieť kultúrnych inštitúcií • Fungujúca sieť základných umeleckých škôl • Fungovanie Audiovizuálneho fondu • Podpora kultúry prostredníctvom dotačného systému MK SR • Odhodlaní a nadšení ľudia zabezpečujúci bohatý kultúrny život v regiónoch 	<ul style="list-style-type: none"> • Postavenie kultúry v spoločnosti • Nedostatočné financovanie kultúry • Diskontinuitný vývoj a absencia jednotiacej stratégie pre celú oblasť • Nízky dopyt po kultúre • Nízky dôraz na výchovu ku kultúre v rámci výchovnovzdelávacieho procesu • Absencia systematického výskumu v oblasti kultúry • Neefektívny systém riadenia v rámci kultúrnych inštitúcií súvisiaci aj so slabým rozvojom ľudského kapitálu • Nejasná stratégia prezentácie slovenskej kultúry doma aj v zahraničí • Zaostávanie v rozvoji kultúrneho priemyslu • Chýbajúca systémová podpora novej tvorby

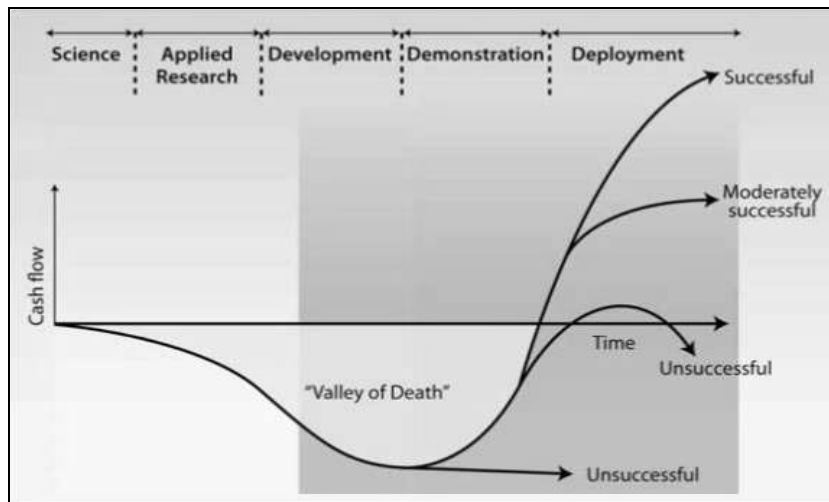
Zdroj: MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020 [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <<http://www.strategiakultury.sk/>>

2 Partnerstvá a sieťovanie, riešenia pre subjekty v kultúrnom priemysle.

Kultúrna infraštruktúra na Slovensku súvisí s historickým vývojom a súčasným systémom podpory v oblasti financovania kultúry na Slovensku. Pred rokom 1989 kultúrne inštitúcie boli vo vlastníctve štátu a po roku 1989 začali vznikať nezávislé kultúrne subjekty hlavne z radov neziskových organizácií, ktoré ponúkajú alternatívne kultúrne aktivity, ktoré vychádzajú priamo z potrieb užívateľa. Podnikateľské a neziskové organizácie v kultúrnom priemysle úzko spolupracujú s cieľovým publikom. Tieto subjekty pôsobia v špecifických trhových podmienkach kde tvorcovia produktu sú zameraní viac na obsah ako na komerčnú stránku. V dnešnej dobe na trhu pôsobia kultúrne inštitúcie spravované štátom, ktoré z pohľadu fungovania majú zabezpečenú fyzickú (budovy, výbava...) aj virtuálnu infraštruktúru (tvorba, prezentácia..) a na druhej strane subjekty (MSP a neziskové organizácie), ktoré narážajú na nedostatok podpory na úrovni lokálnej a národnej. Dotačný systém podpory štátu subjektov v kultúrnom priemysle len z malej časti pokrýva náklady a to len na samotnú tvorbu. Projektové financovanie neumožňuje investície do fyzickej infraštruktúry.

Pri návrhu riešenia pre subjekty pôsobiace v kultúrnom priemysle (KP) vychádzame z analýzy špecifického odvetvia KP, ktorého základom je nová myšlienka, nápad, tvorivosť, kreativita, invencia. Smerodajné pre napredovanie subjektu pôsobiaceho v KP (kultúrnom priemysle) je prekonať tzv. „Death Valley“ fázu (obrázok 1) pomocou vstupu anjelského investora a prístup k toku informáciám prostredníctvom sieťovania.

Obrázok 2: Údolie smrti

Zdroj: HOLANDSKÁ UTRECHTSKÁ UMELECKÁ ŠKOLA, 2010: Podnikateľský rozmer kultúrneho a kreatívneho priemyslu [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc3124_en.htm

Koncepcia Ministerstva hospodárstva SR „Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike“, ma za cieľ motivovať anjelských investorov vstúpiť do partnerstva so startupom. Mobilizáciu anjelských investorov bude podľa koncepcie prebiehať prostredníctvom dotačného navýšenia investície anjelského investora do startupov o dotáciu z verejných zdrojov vo výške 20% výšky investície anjelského investora.

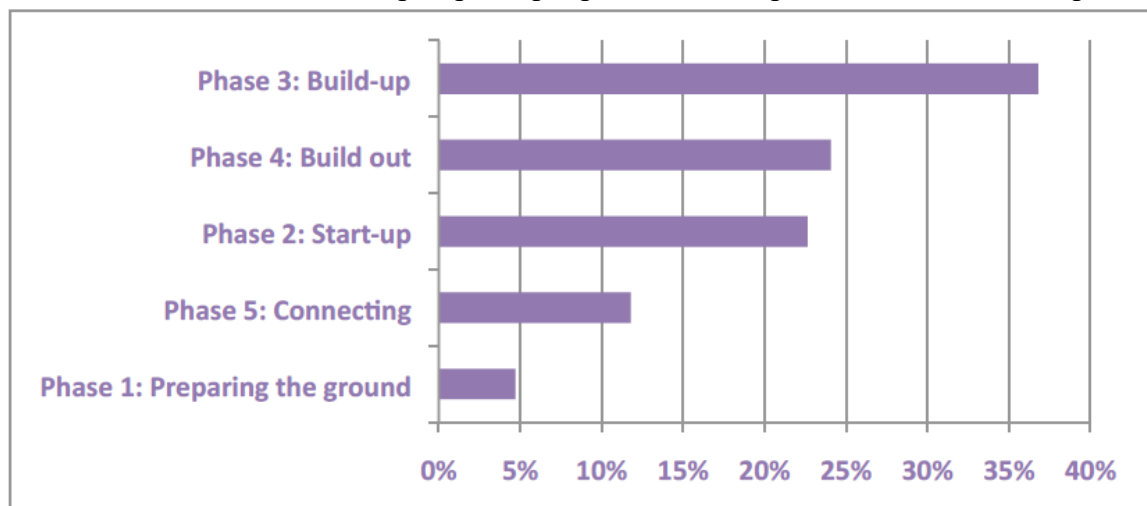
Úlohou subjektov v KP je presvedčiť partnera o udržateľnosti nového projektu, produktu, služby. Je potrebné aby si podnikatelia v KP uvedomili potrebu zmerať ekonomické vplyvy vlastných vyprodukovaných produktov (služieb, podujatí), a tak zmenili pohľad investorov na KP v tom význame, že nový nápad môže generovať ekonomicky dôležité príjmy.

Dobрым príkladom je certifikovaná metodika v ČR pre výpočet ekonomických dopadov kultúrnych organizácií. Metodiku pre výpočet ekonomických dopadov kultúrnych organizácií si v roku 2013 dal certifikovať Inštitút umenia – Divadelného ústavu ČR a je oficiálnou metodikou štatistického úradu ČR. Nakoľko výpočet multiplikátorov a koeficientov je pre kultúrne organizácie náročný Divadelný ústav ČR spustil na svojej webovej stránke online aplikáciu na výpočet ekonomických dopadov kultúrneho podujatia (<http://kulkal.cz/formular>). Kultúrne organizácie majú možnosť vložiť základné informácie o vlastnom podujatí a tak vypočítať dopad akcie na produkciu ČR, hrubú pridanú hodnotu, zisk firiem a podnikateľov, zamestnanosť a náhrady zamestnancov. Online aplikácia vypočítava multiplikačné efekty (nepriame dopady) podujatia pre územnú jednotku NUTS 1.

V SR sa výpočtom dopadu kultúrnych akcií zaoberali organizátori Európske hlavné mesto kultúry (ďalej EHMK) Košice 2013. Organizátori si stanovili kľúčové ukazovatele výkonnosti v Master pláne '2013 Košice.

Dôležitým aspektom pre subjekty KP je prístup k osvedčeným postupom a výmena poznatkov medzi subjektmi navzájom. Štúdia NESTA (máj 2010) poukázala, že 47% respondentov z KP uvádza že sieťovanie v rovnakom odvetví im značne pomohli preklenúť nedostatok poznatkov na začiatku podnikania. Potreba spolupráce pre podnikateľské prostredie je znázornená na obrázku 2.

Obrázok 3: Preferovaná fáza spolupráce pre podnikateľské prostredie v kultúrnom priemysle

Poznámka: Phase 3: Build-up – fáza 3: budovanie Phase 4: Build out – fáza 4: rozvoj Phase 2: Start-up – fáza 2: začiatok pôsobenia Phase 5: Connecting – fáza 5: prepojenia Phase 1: Preparing the ground – fáza 1: príprava základov

Zdroj: HOLANDSKÁ UTRECHTSKÁ UMELECKÁ ŠKOLA, 2010: Podnikateľský rozmer kultúrneho a kreatívneho priemyslu [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc3124_en.htm

Výsledky výskumu v „Rakúskej správe o stave kultúrneho priemyslu“, poukazujú na že až 60% podnikov v KP nemá žiadne siete, vystupujú na trhu ako jednotlivci. Spolupráca a siete pre subjekty v KP umožňujú získať informácie v počiatkovej fáze vo veciach administratívy, financiách, účtovné služby atď. Dobrým príkladom je sieť CITIES riadená Európskou úniou podporujúca siete na posilnenie politik na pomoc subjektom v KP. Dobrým príkladom je vo Francúzku zoskupenie Cap Digital, ktorá poskytuje svojim členom dôležité informácie, odbornú prípravu, finančné riešenia a prehľady projektov.

Záver

V práci sme analyzovali súčasný stav podpory subjektov pôsobiacich v kultúrnom priemysle, napriek nejednotnej definícii resp. vymedzeniu hraníc odvetvia. Subjekty pôsobiace v KP pôsobia v špecifických trhových podmienkach. Medzi charakteristické znaky patria závislosť na nehmotných aktívach, subjekty pôsobiace v danom odvetví sa zameriavajú viac na obsah produktu alebo služby ako na komerčnú stránku. V kultúrnom priemysle nie je jednoduché dosiahnuť rovnováhu medzi kultúrnymi a spoločenskými hodnotami a podnikaním. Je potrebné, aby na jednej strane subjekty v KP venovali väčšiu pozornosť na ekonomickú a finančnú udržateľnosť svojich projektov a na strane druhej podporovatelia kultúrnych aktivít preukázali väčšiu schopnosť posúdiť ekonomický dosah nových tvorivých nápadov a myšlienok. Analýza prostredia KP, v článku, poskytuje dôkaz, že na udržateľnosť kultúrnych aktivít v regióne je potrebná podpora subjektov v KP vo forme vzniku partnerstiev a sieťovania, pre ľahší prístup k financiám a toku informáciám.

Literatúra

- [1] BENČO J., KUVÍKOVÁ H. a kol., 2011 *Ekonomika verejných služieb*, EF UMB Banská Bystrica, 2011, ISBN 978-80-557-0323-7
- [2] CREATIVE ECONOMY REPORT 2013 SPECIAL EDITION, 2013: *Widening local development pathways* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/culture/pdf/creative-economy-report-2013.pdf>

- [3] EUROPEAN COMMISSION CREATIVE EUROPE, 2014a.: *Creative Europe Opportunities* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/opportunities/index_en.htm
- [4] EUROPEAN COMMISSION CULTURE PROGRAMME (2007-2013), 2014b.: *Tools, Portals & Partners* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/tools/culture-programme_en.htm
- [5] HOLANDSKÁ UTRECHTSKÁ UMELECKÁ ŠKOLA, 2010: *Podnikateľský rozmer kultúrneho a kreatívneho priemyslu* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc3124_en.htm
- [6] INSTITUT UMĚNÍ – DIVAELNÍ ÚSTAV, 2013. *IDU: Certifikovaná metodika pre výpočet ekonomických dopadov kultúrnych organizácií* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.idu.cz>
- [7] INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM, 2015. *IROP: Programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020 zo dňa 12. november 2015* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/regionalny-rozvoj/strukturalne-fondy-2014-2020/integrovaný-regionalny-operacny-program-irop.html?page_id=128816
- [8] KEA EUROPEAN AFFAIRS, 2006: *The Economy of Culture in Europe* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.keanet.eu/ecoculture/studynew.pdf>
- [9] KEA EUROPEAN AFFAIRS, 2009: *The Impact of Culture on Creativity* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.keanet.eu/docs/impactculturecreativityfull.pdf>
- [10] KEA EUROPEAN AFFAIRS, 2010: *Promoting Investment in the Cultural and Creative Sector: Financing Needs, Trends and Opportunities* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://www.keanet.eu/docs/access%20to%20finance%20study_final%20report_kea%20june2010.pdf
- [11] KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV, 2008: *Zelená kniha – Autorské práva v znalostnej ekonomike (KOM (2008) 466)* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008DC0466:SK:NOT>
- [12] KOŠICE 2020, *Kreatívna Ekonomika – Masterplan* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://www.kosice2013.sk/wpcontent/uploads/downloads/2013/05/Masterplan_kreativna_ekonomika_2013-2015.pdf
- [13] MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA: *Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike* [online]. [vid. 01.08.2016]. Dostupné z: <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/NezaradenyMaterialDetail?idMaterial=24603>
- [14] MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.strategiakultury.sk/>
- [15] RAABOVÁ, T., 2010: *Multiplikační efekty kulturních odvětví v české ekonomice* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/res/data/013/001466.pdf>

- [16] ROKOVANIA VLÁDY SR, 2016: *Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx>
- [17] ROKOVANIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2011: *Východisková koncepcia na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike zo dňa 14. decembra 2011* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=20575>
- [18] SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA: *Možnosti rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku* [online]. [vid. 11.08.2016]. Dostupné z: http://www.siea.sk/aktuality_inovacie/c-5802/siea-pripravila-studiu-moznosti-rozvoja-kreativneho-priemyslu-na-slovensku/